

แบบการบันทึกข้อมูลการปฏิรูปประเทศ
ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป ระดับอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง
ประเด็นแนวทางปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม

๑. สภาพปัญหาประเด็นนี้ในภาพรวม

- ๑.๑ การทำงานไม่เป็นระบบ ขาดความเป็นเอกภาพ มีภารกิจที่ซ้ำซ้อน สิ้นเปลืองงบประมาณ
- ๑.๒ ไม่ปฏิบัติให้เสมอภาคกัน
- ๑.๓ การรับสินจ้างรางวัลจากผู้มีอิทธิพล
- ๑.๔ ผู้รักษากฎหมายไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
- ๑.๕ ขาดประสิทธิภาพ
- ๑.๖ ไม่ตั้งใจจริง
- ๑.๗ ช่องว่างของกฎหมาย ที่สามารถช่วยเหลือผู้กระทำผิดได้
- ๑.๘ การแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม ของผู้มีอิทธิพลและนักการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อความถูกต้อง
- ๑.๙ การใช้กระบวนการยุติธรรมเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์
- ๑.๑๐ ต้นทุนของกระบวนการยุติธรรม คือเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ขณะนี้อำนาจการจับกุมและสอบสวนเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะฉะนั้น การกลั่นแกล้งการสร้างหลักฐานเท็จหรือการทำสำนวนจึงเกิดขึ้นได้ง่าย
- ๑.๑๑ กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีน้อยไม่สามารถดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้
- ๑.๑๒ ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายที่มีโทษทางอาญาบางข้อหาและฐานความผิดมีโทษเบาเกินไปผู้กระทำความผิดจึงไม่กลัวและหลบจำ
- ๑.๑๓ เรือนจำเป็นจุดจบของกระบวนการยุติธรรมเพื่อบังคับการลงโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษาเพื่อให้จำเลยหลบจำ สำนึกผิดและกลับตัวเป็นคนดีแต่กลับเป็นแหล่งเพาะพันธุ์โจร โดยมีเจ้าหน้าที่ของเรือนจำบางคนร่วมรู้เห็นเป็นใจเพื่อแลกกับเงิน
- ๑.๑๔ ความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน คือ ความอยุติธรรม
- ๑.๑๕ การมีข้อพิพาทเรื่องที่ดินกับรัฐและเอกชน เอกชนกับเอกชน

๒. แนวทางการปฏิรูป

ก. กลุ่มภาคประชาชน

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหา	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	แหล่งที่มา
๑. ช่องว่างของกฎหมาย ที่สามารถช่วยเหลือผู้กระทำผิดได้	๑.๑ จะต้องดำเนินการสอบสวนและพิจารณาปรับปรุงแก้ไข หรือลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่ทุจริตตามระเบียบกฎหมายอย่างจริงจัง		
๒. การแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมของผู้มีอิทธิพลและนักการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อความถูกต้อง	๒.๑ ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการยุติธรรม ให้มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่น่าเชื่อถือ		
๓. ต้นทุนของกระบวนการยุติธรรม คือเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ขณะนี้อำนาจการจับกุมและสอบสวนเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะฉะนั้น การกลั่นแกล้งการสร้างหลักฐานเท็จหรือการทำสำนวนจึงเกิดขึ้นได้ง่าย	๓.๑ แยกอำนาจการสอบสวนออกจากพนักงานสอบสวน (ตำรวจ) หรือให้พนักงานฝ่ายปกครองเข้าร่วมตรวจหรือทำสำนวนการสอบสวนด้วย เพื่อเป็นการคานอำนาจของตำรวจ และเพื่อเป็นการป้องกันการกลั่นแกล้งผู้ต้องหาหรือการทำสำนวน๓.๒ ต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของผู้มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่นให้ตำรวจรักษาการเฉพาะกฎหมายอาญา ส่วนความผิด ตาม พ.ร.บ.ต่าง ๆ ให้เป็นหน้าที่ของผู้รักษาการในส่วนของคดี หรือให้ตำรวจมีหน้าที่เฉพาะการจับกุมผู้กระทำความผิด ส่วนการสอบสวนให้เป็นหน้าที่ของอัยการ เป็นต้น		
๔. เรือนจำเป็นจุดจบของกระบวนการยุติธรรมเพื่อบังคับการลงโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษาเพื่อให้จำเลยหลายจำสำนึกผิดและกลับตัวเป็นคนดีแต่กลับเป็นแหล่งเพาะพันธุ์โจร โดยมีเจ้าหน้าที่ของเรือนจำบางคนร่วมรู้เห็นเป็นใจเพื่อแลกกับเงิน	๔.๑ สร้างคุก (เรือนจำกลาง) ให้มีสถานที่ขนาดใหญ่ สามารถรองรับนักโทษได้ในปริมาณมากรวมอยู่ในบริเวณเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการควบคุมและตรวจสอบการกระทำผิดจากในเรือนจำ		
๕. ความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน คือ ความอยุติธรรม	๕.๑ กำหนดระยะเวลาให้ชัดเจนในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้คดีความต่าง ๆ เสร็จเร็วที่สุดทุกหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรมต้องกำหนดระยะเวลาการทำงานในแต่ละคดีให้ชัดเจนว่าจะเสร็จเมื่อไร ๕.๒ เน้นกระบวนการยุติธรรมทางเลือกอื่น ซึ่งกระบวนการยุติธรรมหลัก มีปัญหาข้อจำกัดมากมาย โดยเฉพาะเรื่องความล่าช้า และมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สูงมาก		

<p>๖.การมีข้อพิพาทเรื่องที่ดินกับรัฐและเอกชน เอกชนกับเอกชน</p>	<p>๖.๑ การเก็บรักษาและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ดิน ให้มีการเก็บรักษาหลักฐาน พยานเอกสารให้เป็นระบบและได้มาตรฐาน มีระเบียบการเข้าถึงข้อมูลที่โปร่งใสและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย</p> <p>๖.๒ ตรวจสอบการออกเอกสารสิทธิที่สงสัยว่า จะออกโดยมิชอบ หน่วยงานของรัฐควรที่จะต้องเร่งรัดตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยด่วนในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนและกระบวนการยุติธรรมเข้าร่วมด้วย</p>	<p>ปัญหาข้อพิพาทที่ดินจนเป็นคดีความมีจำนวนมาก หน่วยงานของรัฐจึงต้องมีการเตรียมบุคลากรให้พร้อมอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน มีการทบทวนระเบียบกฎหมายให้ทันสมัยเป็นปัจจุบัน ตลอดจนทบทวนวิธีปฏิบัติและเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น</p>	
--	---	--	--

ข. กลุ่มภาคข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหา	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	แหล่งที่มา
<p>๑.การแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมของผู้มีอิทธิพลและนักการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อความถูกต้อง</p>	<p>๑.๑ ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการยุติธรรม ให้มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่น่าเชื่อถือ</p>		
<p>๒.ต้นทุนของกระบวนการยุติธรรม คือเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ขณะนี้อำนาจการจับกุมและสอบสวนเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะฉะนั้น การกลั่นแกล้งการสร้างหลักฐานเท็จหรือการทำสำนวนจึงเกิดขึ้นได้ง่าย</p>	<p>๒.๑ แยกอำนาจการสอบสวนออกจากพนักงานสอบสวน (ตำรวจ) หรือให้พนักงานฝ่ายปกครองเข้าร่วมตรวจหรือทำสำนวนการสอบสวนด้วย เพื่อเป็นการคานอำนาจของตำรวจ และเพื่อเป็นการป้องกันการกลั่นแกล้งผู้ต้องหาหรือการทำสำนวน๓.๒ ต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของผู้มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ให้ตำรวจรักษาการเฉพาะกฎหมายอาญา ส่วนความผิด ตาม พ.ร.บ.ต่าง ๆ ให้เป็นหน้าที่ของผู้รักษาการในส่วนของคดี หรือให้ตำรวจมีหน้าที่เฉพาะการจับกุมผู้กระทำความผิด ส่วนการสอบสวนให้เป็นหน้าที่ของอัยการ เป็นต้น</p>		
<p>๓.ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายที่มีโทษทางอาญาบางข้อหา และฐานความผิดมีโทษเบาเกินไป ผู้กระทำความผิดจึงไม่กลัวและหลาบจำ</p>	<p>๓.๑ แก้กฎหมายเพิ่มโทษคดีอาญา บางฐานความผิดให้มีอัตราโทษสูงขึ้นเพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้มีการกระทำผิด เช่น คดีข่มขืน คดีฉ้อโกงประชาชน และคดียาเสพติด เป็นต้น</p>		
<p>๔.เรือนจำเป็นจุดจบของกระบวนการยุติธรรมเพื่อบังคับการลงโทษให้เป็นไป</p>	<p>๔.๑ สร้างคุก (เรือนจำกลาง) ให้มีสถานที่ขนาดใหญ่ สามารถรองรับนักโทษได้ในปริมาณมาก</p>		

ตามคำพิพากษาเพื่อให้จำเลยหลายจำ สำนักผิดและกลับตัวเป็นคนดีแต่กลับ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์โจร โดยมีเจ้าที่ของ เรือนจำบางคนร่วมรู้เห็นเป็นใจเพื่อแลก กับเงิน	รวมอยู่ในบริเวณเดียวกัน เพื่อความสะดวกใน การควบคุมและตรวจสอบการกระทำผิด จากในเรือนจำ		
๕.ความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรม ทุกขั้นตอน คือ ความมอญติธรรม	๕.๑ กำหนดระยะเวลาให้ชัดเจนในทุกขั้นตอน ของกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้คดีความต่าง ๆ เสร็จเร็วที่สุดทุกหน่วยงานของกระบวนการ ยุติธรรมต้องกำหนดระยะเวลาการทำงานในแต่ละ คดีให้ชัดเจนว่าจะเสร็จเมื่อไร ๕.๒ เน้นกระบวนการยุติธรรมทางเลือกอื่น ซึ่ง กระบวนการยุติธรรมหลัก มีปัญหาข้อจำกัด มากมาย โดยเฉพาะเรื่องความล่าช้า และมี ต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สูงมาก		
๖.การมีข้อพิพาทเรื่องที่ดินกับรัฐและ เอกชน เอกชนกับเอกชน	๖.๑ การเก็บรักษาและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ที่ดินให้มีการเก็บรักษาหลักฐาน พยานเอกสาร ให้เป็นระบบและได้มาตรฐาน มีระเบียบการ เข้าถึงข้อมูลที่โปร่งใสและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ๖.๒ ตรวจสอบการออกเอกสารสิทธิที่สงสัยว่า จะออกโดยมิชอบ หน่วยงานของรัฐควรที่จะต้อง เร่งรัดตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยด่วนในรูปแบบ คณะกรรมการ ซึ่งมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับประชาชนและกระบวนการยุติธรรมเข้าร่วม ด้วย	ปัญหาข้อพิพาทที่ดิน จนเป็นคดีความมี จำนวนมาก หน่วยงาน ของรัฐจึงต้องมีการ เตรียมบุคลากรให้ พร้อมอำนวยความสะดวก ให้กับ ประชาชน มีการ ทบทวนระเบียบ กฎหมายให้ทันสมัย เป็นปัจจุบัน ตลอดจน ทบทวนวิธีปฏิบัติ และ เพิ่มการมีส่วนร่วมของ ประชาชน เป็นต้น	

ค. กลุ่มแกนนำทางการเมือง

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหา	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	แหล่งที่มา
๑.ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมาย ที่มีโทษทางอาญาบางข้อหาและฐาน ความผิดมีโทษเบาเกินไปผู้กระทำ ความผิดจึงไม่กลัวและหลายจำ	๑.๑ แก้กฎหมายเพิ่มโทษคดีอาญา บางฐาน ความผิดให้มีอัตราโทษสูงขึ้นเพื่อเป็นการป้อง ปรามไม่ให้มีการกระทำผิด เช่น คดีข่มขืน คดี ฉ้อโกงประชาชน และคดียาเสพติด เป็นต้น		
๒.เรือนจำเป็นจุดจบของกระบวนการ ยุติธรรมเพื่อบังคับการลงโทษให้เป็นไป ตามคำพิพากษาเพื่อให้จำเลยหลายจำ สำนักผิดและกลับตัวเป็นคนดีแต่กลับเป็น แหล่งเพาะพันธุ์โจร โดยมีเจ้าที่ของ เรือนจำบางคนร่วมรู้เห็นเป็นใจเพื่อแลก กับเงิน	๒.๑ สร้างคุก (เรือนจำกลาง) ให้มีสถานที่ ขนาดใหญ่ สามารถรองรับนักโทษได้ในปริมาณ มากรวมอยู่ในบริเวณเดียวกัน เพื่อความ สะดวกในการควบคุมและตรวจสอบการ กระทำผิดจากในเรือนจำ		

ง. กลุ่มภาคธุรกิจเอกชน

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหา	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	แหล่งที่มา
๑. ช่องว่างของกฎหมาย ที่สามารถช่วยเหลือผู้กระทำผิดได้	๑.๑ จะต้องดำเนินการสอบสวนและพิจารณาปรับปรุงแก้ไข หรือลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่ทุจริตตามระเบียบกฎหมายอย่างจริงจัง		
๒. การแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมของผู้มีอิทธิพลและนักการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อความถูกต้อง	๒.๑ ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการยุติธรรม ให้มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่น่าเชื่อถือ		
๓. ต้นทุนของกระบวนการยุติธรรม คือเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ขณะนี้อำนาจการจับกุมและสอบสวนเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะฉะนั้น การก่อกวนก่อกองสร้างหลักฐานเท็จหรือการทำสำนวนจึงเกิดขึ้นได้ง่าย	๓.๑ แยกอำนาจการสอบสวนออกจากพนักงานสอบสวน (ตำรวจ) หรือให้พนักงานฝ่ายปกครองเข้าร่วมตรวจหรือทำสำนวนการสอบสวนด้วย เพื่อเป็นการคานอำนาจของตำรวจ และเพื่อเป็นการป้องกันการก่อกวนผู้ต้องหาหรือการทำสำนวน ๓.๒ ต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของเจ้าหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ให้ตำรวจรักษาการเฉพาะกฎหมายอาญา ส่วนความผิด ตาม พ.ร.บ. ต่าง ๆ ให้เป็นหน้าที่ของผู้รักษาการในส่วนของคดี หรือให้ตำรวจมีหน้าที่เฉพาะการจับกุมผู้กระทำความผิด ส่วนการสอบสวนให้เป็นหน้าที่ของอัยการ เป็นต้น		
๔. ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายที่มีโทษทางอาญาบางข้อหา และฐานความผิดมีโทษเบาเกินไป ผู้กระทำความผิดจึงไม่กลัวและหลาบจำ	๔.๑ แก้กฎหมายเพิ่มโทษคดีอาญา บางฐานความผิดให้มีอัตราโทษสูงขึ้นเพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้มีการกระทำความผิด เช่น คดีข่มขืน คดีฉ้อโกง ประชาชน และคดียาเสพติด เป็นต้น		
๕. เรือนจำเป็นจุดจบของกระบวนการยุติธรรมเพื่อบังคับการลงโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษาเพื่อให้จำเลยหลายจำสำนักผิดและกลับตัวเป็นคนดีแต่กลับเป็นแหล่งเพาะพันธุ์โจร โดยมีเจ้าหน้าที่ของเรือนจำบางคนร่วมรู้เห็นเป็นใจเพื่อแลกกับเงิน	๕.๑ สร้างคุก (เรือนจำกลาง) ให้มีสถานที่ขนาดใหญ่ สามารถรองรับนักโทษได้ในปริมาณมาก รวมอยู่ในบริเวณเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการควบคุมและตรวจสอบการกระทำความผิดจากในเรือนจำ		
๖. การมีข้อพิพาทเรื่องที่ดินกับรัฐและเอกชน เอกชนกับเอกชน	๖.๑ การเก็บรักษาและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ดินให้มีการเก็บรักษาหลักฐาน พยานเอกสารให้เป็นระบบและได้มาตรฐาน มีระเบียบการเข้าถึงข้อมูลที่โปร่งใสและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ๖.๒ ตรวจสอบการออกเอกสารสิทธิที่สงสัยว่า จะออกโดยมิชอบ หน่วยงานของรัฐควรที่จะต้องเร่งรัดตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยด่วนในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนและกระบวนการยุติธรรมเข้าร่วมด้วย	ปัญหาข้อพิพาทที่ดินจนเป็นคดีความมีจำนวนมาก หน่วยงานของรัฐจึงต้องมีการเตรียมบุคลากรให้พร้อมอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน มีการทบทวนระเบียบกฎหมายให้ทันสมัย	

		เป็นปัจจุบัน ตลอดจนทบทวนวิธี ปฏิบัติ และเพิ่มการ มีส่วนร่วมของ ประชาชน เป็นต้น	
--	--	--	--

จ. กลุ่มภาคสังคม

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหา	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	แหล่งที่มา
๑. ช่องว่างของกฎหมาย ที่สามารถ ช่วยเหลือผู้กระทำผิดได้	๑.๑ จะต้องดำเนินการสอบสวนและพิจารณา ปรับปรุงแก้ไข หรือลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่ทุจริตตาม ระเบียบกฎหมายอย่างจริงจัง		
๒. การแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม ของผู้มีอิทธิพลและนักการเมืองที่ส่งผล กระทบต่อความถูกต้อง	๒.๑ ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการยุติธรรม ให้มี ความศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่น่าเชื่อถือ		
๓. ต้นทุนของกระบวนการยุติธรรม คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ขณะนี้อำนาจการ จับกุมและสอบสวนเป็นของเจ้าหน้าที่ ตำรวจ เพราะฉะนั้น การกลั่นแกล้งการ สร้างหลักฐานเท็จหรือการทำสำนวนจึง เกิดขึ้นได้ง่าย	๓.๑ แยกอำนาจการสอบสวนออกจากพนักงาน สอบสวน (ตำรวจ) หรือให้พนักงานฝ่ายปกครอง เข้าร่วมตรวจหรือทำสำนวนการสอบสวนด้วย เพื่อ เป็นการคานอำนาจของตำรวจ และเพื่อเป็นการ ป้องกันการกลั่นแกล้งผู้ต้องหาหรือการทำสำนวน ๓.๒ ต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของผู้มี หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ให้ ตำรวจรักษาการเฉพาะกฎหมายอาญา ส่วน ความผิด ตาม พ.ร.บ.ต่าง ๆ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ รักษาการในส่วนของคดี หรือให้ตำรวจมีหน้าที่ เฉพาะการจับกุมผู้กระทำความผิด ส่วนการ สอบสวนให้เป็นหน้าที่ของอัยการ เป็นต้น		
๔. ประมวลกฎหมายอาญา และ กฎหมายที่มีโทษทางอาญาบางข้อหา และฐานความผิดมีโทษเบาเกินไป ผู้กระทำความผิดจึงไม่กลัวและหลบ จำ	๔.๑ แก้กฎหมายเพิ่มโทษคดีอาญา บางฐาน ความผิดให้มีอัตราโทษสูงขึ้นเพื่อเป็นการป้องปราม ไม่ให้มีการกระทำผิด เช่น คดีข่มขืน คดีฉ้อโกง ประชาชน และคดียาเสพติด เป็นต้น		
๕. เรือนจำเป็นจุดจบของกระบวนการ ยุติธรรมเพื่อบังคับการลงโทษให้เป็นไป ตามคำพิพากษาเพื่อให้จำเลยหลบจำ สำนึกผิดและกลับตัวเป็นคนดีแต่กลับ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์โจร โดยมีเจ้าหน้าที่ของ เรือนจำบางคนร่วมรู้เห็นเป็นใจเพื่อแลก กับเงิน	๕.๑ สร้างคุก (เรือนจำกลาง) ให้มีสถานที่ขนาด ใหญ่ สามารถรองรับนักโทษได้ในปริมาณมาก รวมอยู่ในบริเวณเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการ ควบคุมและตรวจสอบการกระทำความผิดจากใน เรือนจำ		

ฉ. กลุ่มอื่น ๆ

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหา	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	แหล่งที่มา
-	-	-	-

